

Ekspertgruppen Nordens Sprogråd

Referat fra møde 1/2014 – København den 22. august 2014

Til stede

Danmark	Hanne Schilling (<i>suppleant</i>)
Finland	Mari Bergroth (<i>suppleant</i>)
Færøerne	Vár í Ólavsstovu Katrín Næs (<i>suppleant</i>)
Grønland	Pia Lyngé (<i>suppleant</i>)
Island	Svanhildur Kr. Sverrisdóttir (<i>formand</i>) Guðni Ólgeirsson (<i>suppleant</i>)
Norge	Doris Amland Helene Uri (<i>suppleant</i>)
Sverige	Ann Cederberg Gunlög Josefsson (<i>suppleant</i>)
Åland	Eva Johansson

Nordisk Sprogkoordination

Grønland	Hulda Zober Holm (<i>leder</i>)
Danmark	Thomas Henriksen (<i>rådgiver</i>)
Norge	Malene Berthelsen Lindgren (<i>praktikant</i>)
Norge	Rikke Aag (<i>studentemedhjælper</i>)

Dagsordenspunkt 1: Velkomst

Dette års formand Svanhildur Kr. Sverrisdóttir bød velkommen til det første møde i en ny periode med en nysammensat Ekspertgruppen Nordens Sprogråd.

Gruppens medlemmer præsenterede sig for hinanden.

Dagsordenspunkt 2: Godkendelse af dagsordenen

Dagsordenen blev godkendt (den med teksten «revideret den 21. august»).

Leder af Nordisk Sprogkoordination orienterede om, at dagens gæster fra Nordisk Ministerråds Sekretariat var forhindret i at deltage pga et obligatorisk møde i Sekretariatet samme dag, og at de berørte dagsordenspunkter i den grad det er muligt, fremlægges af Sprogkoordinationen. Nordisk Ministerråds Sekretariat inviteres til det næstkommende møde.

Dagsordenspunkt 3: Det nordiske samarbejde, Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd

Dias om det nordiske samarbejde modtaget fra Nordisk Ministerråds og Nordisk Råds fælles kommunikationsafdeling blev gennemgået.

Dagsordenspunkt 4: Det nordiske sprogsamarbejde, organisering og fokusområder

En bred orientering om det nordiske sprogsamarbejdes organisering og fokusområder blev gennemgået, herunder satsningen på børn og unges sprogforståelse.

Følgende blev også berørt;

- organisationsdiagrammet
- finansieringen af sprogsamarbejdet under de nordiske undervisnings- og forskningsministre (MR-U)
- Helsingforsaftalen Artikel 8 som i forskellige sprogversioner har forskellige formuleringer med hensyn til hvorvidt landene skal undervise «i» eller «om» sprog
- Nordisk Sprogkonvention som er juridisk bindende til forskel fra Deklaration om nordisk sprogpolitik (Sprogdeklarationen)
- Nordisk Råd
- Nordisk Ministerråds moderniseringsprojekt

Der blev stillet et spørgsmål vedrørende suppleanternes rolle, og om i hvor høj grad suppleanter skal involveres. Svaret var, at suppleanter fremover deltager på møder såfremt det ordinære medlem ikke har mulighed for at deltage jf. Ekspertgruppens mandat. Dog er det rimeligt, at stille med begge former for medlemmer det år et land har formandskabet. Det vil sige, at Island kan stille med to personer på det næstkommende møde.

Sprogkoordinationen skal: Sende information om moderniseringsprojektet til Ekspertgruppen.

Dagsordenspunkt 5: Ekspertgruppens mandat

Mandatet for Ekspertgruppen blev gennemgået, herunder at medlemmer der ikke udfører arbejdet som en del af en fast ansættelse vil blive honoreret for arbejdet.

Der blev stillet et spørgsmål angående mandatperioden – som er 3-årigt fra 2014 til og med 2016 – om hvorfor det ikke følger den 5-årige periode fra 2014 til og med 2018.

Sprogkoordinationen skal: Spørge Nordisk Ministerråds Sekretariat om baggrunden for den 3-årige mandatperiode.

Dagsordenspunkt 6: Hovedudfordringer for det nordiske sprogsamarbejde

Der blev redegjort for den nye organisering med udspring i evalueringsrapporten «Med språkforståelsen i fokus» fra 2012, og hvordan midlerne blev reorganiseret.

I en omverdenanalyse fra Nordisk Ministerråds Sekretariat fra 2013 er en række udfordringer på sprogområdet nævnt. Sprogområdet er kendetegnet ved at skulle ivaretage virksomhed på et sagsområde med mange og komplekse udfordringer.

Også udvalgte rettigheder og mål fra Sprogdeklarationen samt de fire arbejdsspørgsmål blev nævnt.

Gennemgangen åbnede op for en drøftelse om blandt andet de politiske prioriteringer i de forskellige lande som er forskellige, og at det derfor er vigtigt med en tungere baggrund for Sprogdeklarationen. Det er også vigtigt at finde ud af hvordan opfølgningen af Sprogdeklarationen er prioriteret i de forskellige lande.

Også samarbejdet med de baltiske lande på nordiske arrangementer blev drøftet, noget som er godt, men for de baltiske deltageres skyld kræves det, at der tales på engelsk. Det flotte ved disse nordiske arrangementer er netop, at alle kan forstå hinanden på nordisk. Dette lægges der vægt på i Sprogdeklarationen, og lytteforståelse af nabosprog er et af styregruppens tre fokusområder. Hvordan kan vi tale nordisk på disse arrangementer, og samtidig inkludere de baltiske lande uden at de føler sig udenfor? Et af løsningsforslagene på dette problem går på teknologisk innovation, men dette vil kræve flere ressourcer. Der blev foreslået simultanoversættelse som i for eksempel FN.

Dagsordenspunkt 7: Ad hoc-gruppen på sprogområdet, mundtlig status for gruppens arbejde

Ad – hoc gruppens mandat blev gennemgået kortfattet. Dette punkt vil kunne tages op, når repræsentanter fra Nordisk Ministerråds Sekretariat deltager, da sekretariatsbetjeningen af gruppen ligger hos Nordisk Ministerråds Sekretariat.

Dagsordenspunkt 8: Arbejdsplan for 2014, særligt om koordineringen af aktører samt information- og kommunikation

Arbejdsplanen blev præsenteret og gennemgået. I 2014 er det særligt to områder som er vigtige;

- at opbygge og etablere en god koordinering af aktørerne
- at afklare til hvem, om hvad, ad hvilke kanaler og hvornår der skal informeres og kommunikeres

De centrale aktører blev præsenteret, og de er fremhævet på Sprogkoordinationens hjemmeside. Derudover er andre aktører også præsenteret på hjemmesiden, og det gælder også aktører på kultur-siden.

Arbejdsplanen for 2015 skal bestå af en kortere tekst som fokuserer mere på tydelige formulerede resultatmål som der efterfølgende kan rapporteres på. En mere udførlig plan hvor der redegjøres for alle aktiviteter vedlægges som et samlet bilag.

Dagsordenspunkt 9: Arbejdsplanen for 2014, mundtlig gennemgang af status for tiltagene

Sprogkoordinationen præsenterede følgende strategiske tiltag for 2014, som har til formål at understøtte de fokusområder, som er blevet besluttet:

Nordiske forsøgsskoler

Nordiske forsøgsskoler er Sprogkoordinationens flagskibsprojekt. Projektet har til formål at skabe eksemplariske undervisningsforløb for lærere i grundskolen i, hvordan man underviser i dansk, norsk og svensk. Forsøget skal foregå på et afgrænset antal skoler rundt om i Norden, mens lytteforståelse blev fremhævet som et særligt fokusområde. Projektet skal frembringe en mere dokumenteret viden om, hvilken slags undervisning i nabosprogene dansk, norsk og svensk, der skaber størst læring. Nordisk Sprogkoordination ønsker at tilknytte Lise Vogt (DK) til projektet, som er lærer, sprogpilot og har været med til at udvikle de nye lærerplaner for faget dansk. Et medlem af Ekspertgruppen var godt kendt med Lise Vogt og syntes, at dette projekt virkede som en virkelig god og brugbar idé.

Nordisk TV-julekalender

Nordisk TV-julekalender blev præsenteret for Ekspertgruppens medlemmer. TV-julekalenderen vil foregå på både dansk, norsk og svensk, mens der tiltænkes en fortællerstemme, der kan hjælpe alle seere i Norden på vej. Der vil ikke være tale om dubbing. Alle var meget positive i forhold til produktionen, og flere udtrykte, at det var på tide med en nordisk julekalender på TV. Og at det ikke kun var rettet mod sprogforståelsen, og nabosprogsforståelsen, men også i forhold til den nordiske identitet, og den nordiske kultur, som vi alle sammen deler, men som mange måske ikke tænker på.

Repræsentanterne fra Færøerne var vældigt interesserede i en nordisk julekalender på grund af, at mange unge fra Færøerne føler en stærk tilknytning til det nordiske kulturelle fællesskab. Også andre lagde vægt på, at sprog og kultur går hånd i hånd, og det er derfor vigtigt med denne julekalender. De færøske repræsentanter pegede endvidere på en bekymring over, at færinger i dag kan vælge danskundervisningen fra i skolen. Mange unge færinger identificerer sig med Norden og det nordiske, men det som mange ikke forstår er, at det at vælge dansk fra vil bidrage til at distancere sig mere og mere fra det nordiske og de muligheder, som dansk tilbyder. Det at lære dansk for færinger kan ses på som en indgangsbillet til Norden, både i forhold til skolegang på universiteter og højskoler, men også i forhold til arbejdslivet.

Nordisk Sprogkoordination er i dialog med tidligere dramachef for DR Ingolf Gabold, der har vist stor interesse i projektet, og som vil arbejde på at få det realiseret. Sprogkoordinationen informerede om, at projektet kan løbe op i 35 MDKK, mens det for Nordisk Sprogkoordination dog udelukkende handler om at finde 200.000 – 300.000 DKK i risikovillig kapital, som skal bruges til få historien produceret af tekstforfattere.

Nordiske Sprogambassadører

Nordisk Sprogkoordination ønsker at opstarte et korps af såkaldte Nordiske Sprogambassadører. Tiltaget med Sprogambassadører vil ske i samarbejde med Nordisk Kulturfond og drejer sig blandt andet om at finde frem til særligt interessante personer, som kan være med til at løfte det nordiske frem i forskellige dele af samfundet – også for børn og unge. Det nordiske sprogområde kan få gavn af dette. Det blev drøftet, hvordan det sikkert bliver relevant at finde ambassadører, der arbejder indenfor en mindre del af Norden, da det overfor en yngre målgruppe kan være svært at finde personer, der er kendte nok til at kunne inspirere børn og unge i hele Norden.

Norden i Skolen

Den digitale undervisningsplatform Norden i Skolen blev nævnt som et fjerde tiltag. Rådgiver Thomas Henriksen gjorde opmærksom på, at en del af hans arbejdstid i Nordisk Sprogkoordination går på at sikre en hensigtsmæssig udvikling af platformen til gavn for lærere og elever i hele Norden, samt at platformen kan anvendes som et strategisk værktøj for Nordisk Sprogkoordination i forsøget på at skabe en koordineret indsats for mange andre aktører og projektet på sprogområdet. Over 1500 lærere har indtil nu registreret sig, mens det forventes, at dobbelt så mange vil finde vej til platformen, når en reel lancering finder sted, samt nyt materiale om klima og natur står klar til november 2014.

Radio Norden

Nordisk Sprogkoordination har afholdt møder med Radio Norden, som er en programflade under Den2Radio i København. Radio Norden har fået fondsstøtte til at producere en lang række interviews og reportager med børn og unge i Norden. Temaerne i produktionerne i radioen er udvalgt så de passer til temaerne i Norden i Skolen, hvilket gør det muligt at inddrage radioen som en del af nabosprogsundervisningen med fokus på det talte sprog.

Sprogkoordinationen ønsker desuden at bidrage til at gøre det nordiske synligt på festivaler i Norden. Den danske suppleant sidder inde med kontakter på Norwegian Wood, og de færøske repræsentanter nævner to festivaler på færøerne; G-festival og summerfestivalurin.

Diskussionen om nabosprogsundervisning blev bragt på banen igen, og det kom frem, at Helsingforsaftalen igen kan tolkes på flere måder i de forskellige oversættelser. Den svenske suppleant trak frem, at Sverige er «dårlige» til at prioritere lytteforståelse i forhold til Norge og Danmark. Årsagen kan formentlig findes i reformen fra 2011.

Det at styrke sprogforståelsen styrker også den kulturelle forståelse af Norden og af en selv. I arbejdet med nabosprog foregår der en spejling, der kaster lys over ens eget sprog.

Dagsordenspunkt 10: Tanker omkring mulige behov for særlige indsatser og fremtidige samarbejdspartnere

Sprog ses oftest i sammenhæng med kultur og undervisning, og det er logisk, da sprog er stærkt knyttet til identitet, og dermed også kultur. Der er fra centrale aktører udtrykt ønske om, at Sprogkoordinationen skal se på sprog i forhold til arbejdsmarkedet i Norden. Nordisk Råd er interesserede i at samarbejde med Nordisk Sprogkoordination om dette.

De finske og svenske repræsentanter pointerede hvor vigtigt det for eksempel er for unge finner at forstå svensk og få undervisning i svensk, da svensk giver en indgangsbillet til resten af det nordiske arbejdsmarked. Det blev påpeget hvordan muligheder for job i Norge kan blive aktuelt for finske unge med svenske sprogkunderskaber. Det ses også som en måde for unge finner at føle sig mere inkluderet i det nordiske fællesskab, nemlig det at have muligheden for å arbejde frit i Norden.

Sprogkoordinationen luftede tankerne om at skrive til de personer der er udnævnt som de 20 største tænkere i Norden.

Et af ekspertgruppens medlemmer foreslog at kontakte SAS, som er et skandinavisk flyselskab med et stærkt brandingfokus på Norden. De norske repræsentanter trak muligheden frem for at samarbejde med SAS på det sproglige plan. Et medlem fortæller om en oplevelse fra da hun rejste med Iceland Air. På hvert sæde lå der 5 islandske ord passagererne kunne lære sig på flyturen, for eksempel «hej» og «hvordan har du det»? Statoil blev også nævnt. Der er en risiko for interessekonflikter og risiko for at blive associeret med virksomheder, som man ikke ønsker kobling til, da der kan blive en konflikt i det at det private og offentlige mødes.

Dagsordenspunkt 11: Pointer fra strategiseminaret den 25. april 2014 og udkast til den 5-årige strategi på sprogområdet

Ekspertgruppens medlemmer gav råd om hvordan Sprogkoordinationen kan arbejde videre med udkastet til strategi. De centrale aktørers kommentarer blev uddelt.

Dagsordenspunkt 12: Budget for Nordisk Sprogkoordination 2014 samt afregning og eventuelt honorar

På grund af tidsnød udsættes punktet i en mere uddybende form til det næstkommende møde.

Dagsordenspunkt 13: Diskussion ud fra dagens gennemgang af dagsordenspunkterne

Diskussioner er refereret under de enkelte dagsordenspunkter.

Dagsordenspunkt 14: Demonstration af den webbaserede undervisningsplatform Norden i Skolen

På grund af tidsnød udsættes punktet til det næstkommende møde.

Dagsordenspunkt 15: Næste mødedato fastsættes og tak for i dag

Næste møde bliver den 29. oktober 2014 i København.